

Foi'a besericésca si scolastica.

Organu alu provinciei metropolitane greco-catolice de Alb'a-Julia
si Fagarasiu.

Apare in 1 si 15 st. n. a fia-carei luni.

Abonamentele de cate 6 fl. v. a. pre anu se se adreséze
la tipografi'a seminariului gr. catolicu in Blasiu.

Manuscriptele si corespondintiele se se tramita francate
la redactiuni.

Anulu I.

Blasiu 15 Ianuariu 1888.

Nr. 8.

Partea besericésca.

Invitare de prenumeratiune.

P. T. Cetitori sunt rogati se binevoiésca a lucrá
pentru respândirea fóiiei nóstre si a grabí cu tramiterea
abonaminteloru.

Edarea fóiiei s'a facutu cu unu numeru de abonati
de totu micu, in sperarea cá, Veneratulu Cleru alu
provinciei metrop. gr.-cat. nu va intardiá a ne dá
sucursulu seu binevoitoriu. Unu patrariu de anu
a trecutu, si stámu inca departe de minimulu nu-
merulu de abonati, prevediutu in Programulu si
statutulu fóiiei! De alta parte inse, cuprinsulu seu de
pana ací, variatu si bogatu, credemu a multumí as-
teptarile toturoru. Acest'a póte fi o garantia pentru
prosperarea fóiiei si ridicarea ei la trept'a de „Organu
alu provinciei metropolitane gr.-cat.“. Esistinti'a unui
atare organu e o dorintia generale si o conditiune
ne-aparata, impusa de relatiunile sociali si culturali
ale tempului, in carele traimu.

Remâne dar' cá demnii reprezentanti ai intere-
seloru nóstre besericesci si scolari se binevoiésca a
ne dá totu spriginulu posibilu.

Fói'a se trimite **numai intréga** (partea bese-
ricésca cu scolastica).

Pre unu anu costa . . 6 fl., er'
pre o jumetate de anu 3 fl. v. a.

Administratiunea.

Documente istorice.

Cumca Georgiu Gabrielu Sincai orecandu monacu
in monastirea basilitoru din Blasiu a lucratu cu totu
zelulu pentru propagarea s. uniri, apare si din episto-
to'a lui din 8 Februaru 1783 indreptata catra
congregatiunea de Propagand'a Fide.

Epistol'a din cestiune, ce ni s'a comunicatu
érase de Multu onoratulu Domnu Joanu Ardeleanu
profesoru p. o. in gimnasiulu romanu gr.-catolicu din
Beiusiu in textulu latinu este urmatori'a:

*Eminentissimi ac Reverendissimi Principes! Domini
Dni Patroni Gratosissimi!*

Memor obligationis, ac devotionis meae, qua erga
Eminentias V-tras sacram item Congregationem perpetuo
feror, de me, meoque statu istam informationem dare
possum, quod scilicet praeter missiones ad quas saepius a
superioribus meis exmittor, anno proxime evolutu a sacra-
tissima sua Caesarea Matte fuerim constitutus Director
Scholarum Valachico-Germanicarum, et Catecheta Balas-
falvensis, eo adiecto mandato, ut libros etiam pro iisdem
scholis partim novos scriberem, partim conscriptos iam ab
aliis in idioma valachicum transferrem. His igitur laboribus
in praesenti vel maxime vaco, et tanto quidem libentius,
quod pro comperto habeam, hasce scholas non alium in
finem voluisse suam Mattem introduci apud valachos, nisi
ad magis propagandam verae Fidei doctrinam. In qua
Propaganda dum ego etiam pro modulo meo laboro, me
Gratis Eminentiarum Vestrarum perenixe commendo, et
in profundissimo venerationis cultu emorior.

Eminentiarum Vstrarum
Balasfalvae die 8-a Februarii 1783.

Clientum infimus
Georg. Gabriel Sinkal m. p.
alumnus Transylvanus.

Er' in versiune romana:

*Eminentissimiloru si Reverendissimiloru Principi!
Domniloru Patroni Preagratosi!*

Cá unulu care 'si aduce aminte de obligatiunea si de devotiunea ce deapurarea pastreza facia de Eminentiele Vostre si de sacr'a Congregatiune, potu da despre mine si despre starea mea urmatori'a informatiune, cá adeca afora de misiunile la cari adeseori sum esmisu de catra superiorii miei, in anulu precedinte am fostu denumitu de catra Maiestatea sa Imperates'a de directorulu scoleloru Valacho-germanice, si de catechetu la Blasiu cu acelu adausu, cá pentru scolele acele parte se scriu carti noue, parte cele scrise de catra altii se le traducu in limb'a romana. Asiadara in presinte me ocupu mai vertosu cu aceste lucruri si cu atatu mai voiosu, cá-ci tare bine sciu, cá Maiestatea sa aceste scole a voitu a le introduce la Romani nu din altu motivu, decatu ca cu atatu mai tare se se propage credinti'a cea adevrata, in care propagare candu lucru si eu dupa poterile mele modeste tare me recomendu Eminentieloru Vostre si sum cu cea mai profunda veneratiune.

Alu Eminentieloru Vostre

Blasiu 8 Februaru 1783.

celu mai devotatu

Georgiu Gabrielu Sincai. m. p.
alumniu transilvanu.

Ceva despre fabul'a papisei Joana

de Dr. Victoru Szmigelski.
(Urmare).

Faptulu acelu, cá Benedictu III a amanatu multu tempu deciderea causei lui Gregoriu Asbest'a, are o insemnatate forte mare si pentru resolvirea cestiunei despre papisi'a Joan'a. Avendu adeca in vedere cele ce scimn deja despre traganarea acelu si avendu in vedere si faptul, cá pre atuncia nu esistau midilocele de comunicare, cari le avem astadi, nu se póte altu cum, decatu cá traganarea ace'a a consumatu celu pucinu unu anu din pontificatulu lui Benedictu III. Si déca ne va succede a statorí, candu s'a tienutu sinodulu acelu, care a anatematisatu pre Gregoriu si pre socii lui, atuncia cestiunea papisei va fi resolvita.

Tempulu, in care s'a tienutu sinodulu acelu la initiativ'a imperatesei Teodor'a si s'a rostitu de catra sinodulu acelu sentinti'a anatemei asupr'a lui Asbest'a si a sociloru lui, a fostu finea anului 856. Mai tardiu nu potemu cercá tempulu acelu. La rezultatulu acest'a vomu ajunge forte usioru, déca vomu urmarí si mai de parte firulu istoriei bizantine. Se continuamu deci considerarea urdita.

Michailu intr'ace'a ajunse etatea, in care vointi'a unui imperatu referitoria la guvernarea tierei are deja dreptu la pretensiunea de a fi implinita. Si la etatea acelu ajunse imperatulu neavendu povatiuitoriu a fara de Bard'a. Era Bard'a intr'ace'a nu se abatuse de pre calea, pre care a fostu pornitu, si acum 'i sosise tempulu, candu se-si implinesca poftete

ambitiose. Densulu voiá acum in ainte de tote, se delature pre logotetulu Teoctistu si se lipsésca pre Teodor'a astu feliu si de ultimulu radiemu. Se nascu acum o lupta pana la sange intre Bard'a si Teoctistu. Cestui din urma i-a succésu a departá pre Bard'a din capitala¹⁾. Dara acusi trebui se se concéda lui Bard'a a se reintorce in aul'a imperatesca, pentru-cá asia pretindeá Michailu. Bard'a s'a si reintorsu, si dupa ce veduse, la ce pote, se se astepte din partea contrariului seu, 'si continuá acum uneltirile cu rivna indoita²⁾. Se siliá mai alesu, se insuffe lui Michailu credinti'a, cá mam'a lui ar' planuí, se-lu eschida din imperatia si se-lu orbésca, precum a fostu facutu imperates'a Irin'a cu fiulu seu Constantinu, si apoi se se marite ea in-si ori se-si marite o féta dupa Teoctistu si se-lu ridice pre acest'a pre calea acelu pre tronulu imperatescu³⁾. Dupa ce a succésu lui Bard'a insielatiunea acelu, s'a apucatu, se pregatésca unu complotu spre a delaturá pre Teoctistu cu forti'a. Cate va incercari remasera desierte. Numai dupa ce se amestecá Michailu in-si intre conjurati, prinsera acesti'a pre puterniculu cancelariu, si de ore ce se temeau, cá nu cumva se-lu elibereze Teodor'a, 'lu ucisere in prinsore⁴⁾.

Succesulu acest'a 'lu imbarbatá pre Bard'a, se-si urnaresca si mai de parte scopurile. Michailu si Bard'a dupa uciderea lui Teoctistu lasara imperatesei mame inca catu va tempu numele si onorurile imperatesci, dara poterea si influinti'a ei era deja sdruncinata. Ultim'a dispositiune imperatesca a Teodorei se vede cá a fostu tienerea acelu sinodu, care a anatematisatu pre Gregoriu Asbest'a si pre socii lui. Abia va fi ajunsu calugarulu Lazaru in Rom'a cu solia imperatesca, si Teodor'a deja nu mai aveá nici umbr'a poterei si marirei sale de mai in ainte, pentru-cá fratele ei nici umbr'a acelu de potere si de marire nu voiá, se i-o mai lase. Densulu dupa uciderea lui Teoctistu ajunse la demuitatea de logotetu si nu voiá se se opresca, pana candu nu va fi ajunsu si la titululu si poterea de cesaru⁵⁾. Pentru-cá se-si ajunga scopulu

¹⁾ Georg. Hamartol. Chron. ed. Petropol. p. 722: Θεοκτιστος δὲ—τῆς τῆς Αὐγουστῆς ἀδελφῆ Βάρδα εἰς τινὰ λόγον ἐλθὼν τὴν ἡτιον τούτῳ προσῆπτε καὶ ἀνετίθετο ὡς τῆ παραίτησι τούτου καὶ τῆ βουλῆ τὸ ῥωμαϊκὸν ἐνόστη στρατοπέδον καὶ τούτον τῆς πόλεως ἐξώθει βουλῆ Θεοδόρου.

²⁾ Georg. Ham. Cont. p. 728 n. 12; Sym. l. c. p. 657 c. 13; Georg. mon. p. 821 n. 13; Zon. Annal. ed. Venet. III. p. 123.

³⁾ Theoph. Cont. IV 19 l. c. ed. Bonn. p. 169. Genes. L. IV. Reg. ed. Bonn. p. 86 ur. Georg. mon. l. c. p. 816 c. 6. Leo Gramm. Chronogr. ed. Venet. 1729 p. 366

⁴⁾ Genes. l. c. p. 87 ur. Theoph. Cont. l. c. p. 169 ur. Georg. mon. l. c. p. 822 n. 12. Leo Gramm. l. c. Cedr. Hist. comp. ed. Venet. p. 426 ur. Zon. l. c. p. 123.

⁵⁾ Genes. l. c. 90: καὶ διὰ ταῦτα καὶ τὴν τοῦ Καίσαρος δόξαν προσπορίσασθαι ἑαυτῶν καταγαίνετο εὐλογον, ἀλλ'ὲ καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ ασφάλειαν προεχέστερον.

acest'a. trebuia se silesca pre sor'a sa, se cedeze densului guvernarea imperiului. Incercarile de a o sili la acest'a le si incepù Bard'a¹⁾, era imperatés'a vedindu, ca lupt'a e neegala, a prevenitu delaturarea sa silnica asia, ca adunandu senatulu a datu in aintea lui séma despre administrarea imperatiei si a averiloru erariale si apoi a abdisu de regentia²⁾. Teodor'a, care pana aci guvernase imperiulu cu credintia si cu multa grige si prudentia, a voitu adeca, se manifesteze si acum prudenti'a acest'a si se nu astepte, pana candu Bard'a si Michailu o voru delaturá dela guvernare pre calea unei revolutiuni aulice. Dupa abdicere imperatés'a a parasitu resiedinti'a imperatésca si s'a mutatu dimpreuna cu fetele sale in palatiulu numitu *Βλαχέρναι*. Abdicerea Teodorei s'a intemplatu dupa tota probabilitatea la finea anului 856. Dupa cei mai multi dintre cronografii bizantini³⁾ a guvernatu adeca Teodor'a in numele fiului seu minorenu tempu de patrusprediece ani, asiadara pana la finea anului 856 séu celu multu pana in dilele cele de antaiu ale anului 857. Mai tardiu nu s'a potutu intemplá abdicerea Teodorei, pentru-ca eveniminteloru celoru ce s'au intemplatu in Constantinopolu dupa abdicerea ace'a, cronicarii bizantini le adaugu si datulu si inca asia, incatu evenimintele acelea ocupa intregu anulu 857 luandu-se a fara numai cateva dile dela inceputu.

Schimbarile, cari s'au fostu petrecutu de curendu in palatiulu imperatésca, puteau adeca, se provoche schimbari si in beseric'a din Constantinopolu. De multe ori s'a intemplatu in Constantinopolu, ca partid'a ace'a, care ajungea in aula imperatésca la putere, delaturá pre acei prelati besericesci, cari 'i erau neplacuti ori i-se puneau chiaru in cale. Asia potea, se se intemple si acum, si Gregoriu Asbest'a si socii lui vedindu, ca Teodor'a, care a fostu propri'a urditore a anatematizarii loru, si-a pierdutu la curte tota influinti'a, erau decisi, se cerce tote uneltirile, pentru-ca se se intemple astu feliu de schimbari, si inca chiaru in scaumul patriarchalu. Si partid'a schismatica a lui Asbest'a a fostu agitatu destulu si cu succesu destulu de mare, ca ea se atraga asupr'a-si atentiunea deosebita a lui Bard'a. Cu tote acestea positiunea cea puternica a acestui'a era prea noua si-lu indemná, se purceda cu precautiune catu se pote de mare, si astu feliu densulu abia s'ar' fi grabitu asia de tare cu delaturarea lui Ignatiu, deca nu l'ar' fi indemnatu la acest'a stremurulu resbunarei.

Pre elu l'a fostu cuprinsu o patima incestuosa si l'a fostu indemnatu, se respinga pre soci'a sa legi-

tima si se traiesca in nelegiure cu veduv'a fiului seu¹⁾. Ignatiu s'a fostu dedatu, se suferu multe si se tréca cu vederea faradelegile, cari erau la ordinea dilei in curtea imperatésca²⁾, dara acestu scandalu publicu, ce-lu oferia curténulu desfrenatu, nu-lu potea suferi, ci trebuia se-si ridice vocea in contr'a lui. Dara admoniarile si rogarile nu potura schimbá traiulu acestui patriciu patimasu³⁾. Pre urma patriarchulu nu mai avù, ce se faca altu ceva, decatu se denege lui Bard'a s. cuminecatura. Acest'a s'a intemplatu in serbatoarea Botezului din anulu 857⁴⁾. Biografulu patriarchulu Ignatiu ne spune, ca Bard'a atunci aprinsu fiindu de mania ar' fi pusu man'a pre sabia si ar' fi amenintiatu pre Ignatiu, ca-lu strapunge; dara acest'a nu se infrica, ci indruma pre Bard'a la resbunarea cea dreapta a lui Domnedieu, care usioru va poté, se intorca sabi'a lui in contra lui. Bard'a atunci se predomni si 'si propuse, se astepte o oca-siune mai nimerita spre a-si resbuna⁵⁾. Era patriarchulu de alta parte nu voia, se schimbe censur'a, ce i-a fostu dictat'o o data, si nici amenintiarile imperatului nu-lu potura indupleca, se o schimbe⁶⁾. De aci incolo Gregoriu Siracusanulu avea unu aliatu puternicu, si numai caderea patriarchulu potea, se potolesca poft'a loru de a-si resbuna.

Deja in acel'a-si anu 'si potura potoli Bard'a si Asbest'a poft'a acest'a. Bard'a urmariá pre Michailu necurmatu cu sfaturile sale indreptate in contr'a Teodorei⁷⁾, si-lu facea acum, se credea, ca ea nici asia despartita de curtea imperatésca si de guvernarea tieriei, precum era, nu a incetatu a fi periculosa pentru tronulu fiului ei. Pentru-ca se curme pericolulu acest'a, ce l'ar' amenintia pre Michailu din partea Teodorei, séu mai bine dicundu pentru-ca se-si fauresca o arma in contr'a patriarchulu, indemná acum Bard'a pre nepotulu sen, se pretinda dela patriarchulu, ca elu se tunda pre Teodor'a dimpreuna cu fetele ei si se le insire intre calugaritie. Si s'a intemplatu asia, precum doria si prevedea Bard'a.

¹⁾ Leo Gr. l. c. p. 240. Theoph. Cont. IV. 30 l. c. p. 193. Georg. mon. c. 20 l. c. p. 826. Anast. Bibl. Praef. l. c. p. 3. Nicet. l. c. p. 224. Cedr. l. c. p. 432. Zonar. l. c. p. 127. Glyc. Ann. P. IV. l. c. p. 544. Const. Manass. l. c. v. 5112 urr. Sym. c. 28 l. c. p. 667.

²⁾ V. Genes. L. IV. l. c. p. 102 ur. Theoph. Cont. IV. 26 l. c. p. 184; cc. 37 urr. l. c. pp. 199 urr.; V. cc. 20 urr. l. c. pp. 242 urr. Sym. l. c. pp. 661 urr. Cedr. l. c. pp. 434 ur. Manass. l. c. v. 5080 urr.

³⁾ Georg. Hamartol. Chron. la Allat. de octava Syn. Phot. Romae 1662 c. 2 p. 15. Leo Gramm. l. c. p. 240. Georg. mon. l. c. p. 826.

⁴⁾ Theoph. l. c. p. 193. Nicet. l. c. p. 224. Genes. l. c. p. 99. Georg. Hamart. n. 20. Petrop. p. 735. Manass. v. 5117 urr.

⁵⁾ Nicet. l. c. p. 225.

⁶⁾ Ignat. Libell. ad Nicol. P. (Mansi XVI. p. 296): *Ἡ δὲ αἰτία, ὅτι ἠλέγχον αὐτὸν (Βάρδαν) διὰ τὴν Ἡρωδιακὴν χαμαιτυπίαν, καὶ μὴ πειθόμενον ἔξω ἐθύμην τῆς ἐκκλησίας. Ἐπὶ τοῦτοις ὁ κρατῶν ποτὲ μὲν ἐδούσαί με, ποτὲ δ' ἠπέλει τὰ δεινὰ, εἰ μὴ πεισθεῖν δέξασθαι τὸν θεῖον αὐτοῦ.*

⁷⁾ Nicet. l. c. Anast. Bibl. l. c. p. 3.

¹⁾ Georg. Ham. l. c. p. 730 n. 13; Zon. l. c.; Cedr. l. c. p. 427.
²⁾ Sym. l. c. c. 13 p. 658.
³⁾ Theoph. Cont. IV. 44. l. c. p. 210; Sym. l. c. p. 647; Mich. Glycae Annal. P. IV. p. 541.
 Joel. Chronogr. ed. Venet. 1729 p. 140 Cedr. l. c. p. 437; Manass. Comp. v. 5177.

Patriarchulu nici de cum nu voiá, se implinesca cererea imperatului; de ore-ce imperatés'a si fetele ei nu se simtiau chiamate la viati'a calugarésca, patriarchulu nu voiá si cu consciintia linistita nici nu poteá, se se dediosesca pana la atat'a, cá se se faca unelt'a acestei pofte despotice. Densulu dechiarà deci cu cuvinte chiare, cá nu va implini nimic'a, ce ar' poté, se-i nelinistesca consciintia ori se detraga onorei imperatului¹⁾. Dara Bard'a schimosi cuvintele patriarchului asia, incatu imperatulu se intielega, cá patriarchulu ar' avé intentiunea de a tradá pre imperatulu si ar' planú, se dée imperatesei unu barbatu, care apoi se cuprinda tronulu²⁾.

Mandatulu imperatului pentru ace'a totusi s'a implinita si fara de ajutoriulu lui Ignatiu. Petron'a, alu doilea frate alu Teodorei, a trebuitu se o duca pre acést'a dimpreuna cu fetele ei din palatiulu *Βλαχέρναι* in celu alu lui Carianu, unde apoi li-s'a tunsu perulu, li-s'a luatu totu aparatulu splendorei imperatesei si li-s'a impusu viati'a calugaresca (Sept. 857). Avereá privata a imperatesei o confiscara³⁾.

Acusi se latí faim'a despre o conjuratiune, care ar' fi indreptata in contr'a imperatului si a lui Bard'a. Pote cá Teodor'a cuprinsa fiindu de dorere si de mahnire a torsu intru adeveru firele unui complotu in contr'a fratelui seu⁴⁾, dara si ace'a se pote, cá Bard'a a nascocitu faim'a ace'a, pentru-cá se demustre printr'ens'a, catu de indreptatita i-a fostu purcederea violenta facia cu sor'a sa, precum si pentru-cá faim'a ace'a se-i servésca de pretectu spre a pedepsi pre Ignatiu. Indata ce se ivi faim'a acést'a, fura pedepsiti chiaru si cu mortea multi de acei'a, pre cari cadeá vre o suspiciune. Acusi veni la rendu si patriarchulu Ignatiu. Bard'a 'lu acúsá necurmata la nepotulu seu cu ace'a, cá elu ar' atitiá pre Teodor'a, se delature pre Michailu si se usurpeze imperati'a, si cá elu s'ar' fi intielesu cu unu Gebeonu, care pretindeá a fi fiulu Teodorei din o alta casatoria⁵⁾. Urmarea cea de antaiu a acestei acuse a fostu uciderea lui Gebeonu si alungarea lui Ignatiu. Fara de

¹⁾ Libell. Ignat. l. c.: ὡς δὲ τοῦτω πεισθεὶς ὁ ζυατῶν ἠβουλήθη τὴν τε μητέρα καὶ τὰς ἀδελφὰς ἑξοστρακίσαι τῶν βασιλείων, ἐγκλεισθεὶς μοι κείρου ἀντὶς· ἐγὼ δ' οὐκ ἐπειθόμεν δια τὸ τῶν γυναικῶν περὶ τὴν ζουράν ἀκούσιον. Anast. Bibl. l. c.: Persuasit (Bardas) Michaeli, ut matrem et Theclam sororem suam — tondere patriarchae praeciperet et in monasterio collocaret. — Quod cum patriarcha renneret, pro eo quod utraque Imperatix hanc interim non eligeret sponte professionem, maxime quia his secundum morem sicut ceteris Imperatoribus et Imperatrici bus juraverat non se ullo in tempore insidiaturum etc.

²⁾ Anast. l. c.: Bardas protinus ad Imperatorem juvenem, Heus, inquit, Imperator, saltem nunc non advertis, Ignatium tuae spirare neci et matrem imperii alii gestire, futuro scilicet Imperatori, sociare marito?

³⁾ Theoph. Cout. l. c. p. 174; Cedr. l. c. p. 428; Nicet. l. c. p. 225.

⁴⁾ Sym. l. c. p. 658; Georg. Hamart. l. c. p. 731 n. 14; Georg. mon. l. c. p. 823 ur. c. 14; Leo Gr. l. c. p. 237.

⁵⁾ Nicet. l. c. p. 225.

nici o cercetare tramise acum Michailu pre Ignatiu in esiliu pre insul'a Terebintului. Diu'a, in care l'au deportatu, a fostu 23 Novembre 857. Anulu acést'a resulta din documintele cele vechie. Dintre acestea unulu adeveresce, cá patriarchatulu lui Ignatiu a tienntu unu-spre-diece ani, patru luni si done-dieci de dile¹⁾, adeca chiaru atat'a tempu, catu a decursu dela 4 Iuliu 846 pana la 23 Novembre 857. Altulu rotundiesce restempulu acést'a insemuandu unu-spre-diece ani si cinci luni²⁾. Éra cele alalte documinte esprima restempulu acést'a numai cu numerulu aniloru observandu, cá patriarchatulu lui Ignatiu a tienntu unu-spre-diece ani³⁾ ori doi-spre-diece ani⁴⁾.

(Va urmá).

Predica

Despre vestirea cuventulu lui Domnedieu adeca despre ascultarea predicatiunei de **Alesandru Nutiu**, parochu in Lipau.

«Eu sum cuventulu celui ce striga in pustia: gatiti calea Domnului. Drepte face-ti cararile lui.»

Joanu 1, 23.

Santulu Joanu Botezatoriulu s'a numitu pre sine cuventulu celui ce striga in pustia; de si cu totu dreptulu s'ar' fi potutu numi cuventulu lui Domnedieu, pentru-cá elu a fostu tramisulu lui Domnedieu, si cu totulu a fostu petrunsu de Spiritulu lui, si asia elu a predicatu in numele si dupa inspirarea lui Domnedieu. Si ore ce succesu a avutu cuventulu puternicu a-lui Domnedieu rostitu prin buzele si resunatu prin gur'a santului Joanu Botezatoriulu?

Din tóte partile s'au adunatu ómenii, cá se póta audi pre predicatoriulu pustiei, si acumu abiá mai incapeá multimea mare a ascultatoriloru pre tiermurii Jordanului, si totusi oh! catu de pucini si-au potutu castigá folosu sufletescu din cuvintele audite.

Pre unii i-au condusu mai bine curiositatea desierta decatu credinti'a umilita la santulu Joanu Botezatoriulu; s'au si minunatu de elu si au ascultat cu placere vorbirile lui; inse la ace'a nici decatu nu au cugetatu, cá se si urmedie cuvintelor si invetiaturiloru lui, si se-si indrepte naravurile sale: „Joanu a venit la voi . . . si voi i-ati crediutu lui . . . inse pocaintia nu a-ti tienutu!” (Joanu 1, 32).

Altii orbiti de superbi'a loru, viati'a severa a barbatului estraordinariu si secretele vestite de densulu le-au batjocorit; pre elu l'au despretinitu, si in nebuni'a loru nemarginita asia au privitu la solulu, la nuntiuulu lui Domnedieu, cá si la instrumentulu diavolului: „A venit Joanu . . . si acei'a dicu: cá are dracu”. (Mateiu, 11, 18).

¹⁾ Libell. synod. Pappi l. c. n. 150 p. 418.

²⁾ Niceph. Chron. l. c. p. 778.

³⁾ Nicet. l. c.

⁴⁾ Nicol. I. ep. 1 l. c. p. 161.

Cam așa impresiune a făcutu cuventulu lui Domnedieu resunatu din gur'a celui mai mare dintre toti cei nascuti din muiere.

Potemu-ne dara noi, noi preotii Băsericeii minună, dacă totu acel'a cuventu alui Domnedieu, cuventu Domnedieiescu candu lu-vestimu noi, nu secera mai mare succesu? afla-se inșe, gasescu-se suflete drepte, cari cu bucuria asculta cuvintele năstre, afla-se, gasescu-se pecatosi, cari la admonitiunile năstre, sfaturile năstre se întorc? dar' ce si potemu dice despre cea mai mare parte a ascultatorilor nostri? Ah! potemu ôre grai despre multimea lor fara de lacrimi? Nu observamu noi ôre cum profanăza si cum despretiuesce cea mai mare parte a credintiosilor cuventulu lui Domnedieu?

I. Profanatorii cuventului lui Domnedieu sunt acei'a, cari așa asculta cuventulu Domnedieiescu, că si ori care altu cuventu comunu, si din acel'a nu-si castiga sie-si neci unu folosu.

Si acest'a va fi punctulu celu de antaiu a meditatiunei năstre de adi.

II. Era despretiuitorii cuventului lui Domnedieu sunt acei'a, cari ne-pretiuiuandu-lu acel'a in nemica, neci nu voiescu se-lu asculte, si se-lu primăscu că pre unulu dintre isvôrele cele mai de frunte ale mantuirei.

Era acest'a va fi punctulu alu doilea alu meditatiunei năstre. Fi-ti cu atentiune.

* * *

I. Cuventulu lui Domnedieu numai așa va fi fructificatoriu, dacă acel'a in ainte de tôte lu-vomu ascultă cu credintia.

Ce e dreptu pre amvonu nu vede-ti alta de-catu numai unu omu, si totusi nu omulu, ci Domnedieu e acel'a, care vorbesce si invetia de aici: „*Fiindu-că nu voi sunteti, cari graiti, fara Spiritulu Parintelui vostru e acel'a, care graesce intru voi*“ (Mateiu 10, 20).

Preotulu nu graesce in numele seu, ci in numele lui Domnedieu, elu nu vestesce întieptiunea si invetiatur'a sa, fara adeveturile credintiei revelate, (descoperite) prin Domnedieu, ma adeseori si de acele adeveturi si inchiaturi ale credintiei invetia pre ascultatorii sei, pre cari mintea omenăscă neci nu le pôte cuprinde.

Intrebu acuma ce ne îndemna pre noi la aceea că se vedemu noi in persón'a preotului predicatoriu pre locutiitoriulu si servitoriulu lui Domnedieu, că cuvintele audite din gur'a lui se le privimu că cuvintele lui Domnedieu, si se primimu adeveturile vestite prin trinsulu inca si atuncia candu acele neci nu suntemu in stare a le pricepe cu mintea năstra? Eta că tôte aceste le esoperăza credintia, aceea credintia, cu a careia putere evangeli'a vestita prin Apostoli au cuceritu tóta lumea.

Intrebu mai incolo; ôre este in noi aceea credintia via, care si tainele acele, cari mintea omenăscă nu le pôte cuprinde, inca se le luminăze?

Crede-ti voi acum'a in acestu minutu in Isusu, care pre mine, pre celu mai nedemnu dintre toti sierbii sei, m'a tramisu aici că se ve vestescu voue invetiatur'a sa divina?

Ore așa ve apropia-ti voi de acestu amvonu, de acestu locu de predicatu, că si de unu alu doile munte Sinai, pre care Domnulu, de si fara de acelu focu infricosiatu, care l'au impresuratu pre elu acolo, acum'a se infacisăza, se presentăza că se ve descopere voue cuvintele sale, poruncile sale si voi'a sa?

Ore cunosce-ti voi, aceea neesplicabila maiestate, aceea tainica putere a deregatorieii năstre, prin care noi de si suntemu numai pulvere si cenusia, totusi suntemu demni de a cuprinde loculu lui Domnedieu a Domnedieului celui preapoternicu si a vesti si cuvintele lui. *asă catu Domnedieu admoniindu-ve prin noi*?

Ore sci-ti voi aceea, că buzele preotului, cu puterea cuvintelor misteriose din di in di aduce pre Mantuitoriulu pre altarele năstre, si cumcă de si prin altu modu, dar' totusi si éراسi prin puterea cuventului lu-chiema si in animele văstre, pentru si pre sém'a animelor văstre de nou lu-potu nasce pre Rescumperatoriulu?

Oh voi nepotintiosiloru si orbiloru crestini! En marturisi-ti numai: că voi la tôte aceste neci nu a-ti cugetatu, neci nu a-ti ganditu; cum-că voi aci nu vede-ti alt'a de-catu numai omu si a-ti venitu că se ascultati cuvintele omului. Macar-că pana-ce vorbesce numai omulu, crestiniiloru! si Domnedieu e mutu, pana atunci numai versuri, tonuri, glasuri gôle voru atinge urechile văstre, si anim'a văstra va remané nesimtitória, ne-atinsa in privinti'a adeveturiloru Domnedieiesci?

Se pôte, că ve va delectă pre voi ordinea aceea a cuvintelor predicatoriului, care voi o numiti elocintia, inșe sufletulu vostru, care are lipsa de unu nutrementu mai solidu, va parasí loculu flamandu, loculu de unde ar' fi potutu capetă pana vietiei si a adevetului! Eta dara pecatulu celu de antaiu, cu care desonorati, despretiuiti si profanati voi cuventulu lui Domnedieu, adeca lips'a credintiei.

Era pecatulu alu doilea este lips'a umilintiei.

Acestu amvonu, acestu scaunu de predicatu, pre langa care v'ati strinsu voi crestiniiloru, este unu scaunu inaltu judecatorescu, unde insusi Domnedieu siede pre trohulu seu si vestesce judecat'a, la a carei'a cunoscintia ve-ti ajunge si voi cu tóta siguranti'a odata. Voi sunteti citati că nesce vinovati si pecatosi in-auntea acestui'a scaunu judecatorescu, că se ascultati amenintiarea si acusatuneia pentru pecatele văstre,

si se luati pedeps'a v'ost'ra, cá se ve cun'osceti pre voi, si asia ingrozindu-ve de voi in-si-ve, voi singuri se d'iceti judecat'a asupra v'ost'ra.

Este dara cu cuviint'ia, cá cu simtiurile umilint'iei, temerei si dorerei se ve apropiati de acestu scaunu misteriosu. Inse cu ce alte simtiri ve infatisiati voi aici? Voi nu ve portati cá si pecatosi aici, cari debue se asculte judecat'a judecatoriului, voi nu ve portati asia, ci ve portati cá si cumu voi a-ti fi judecatori, si asia voi aveti datina de a judecá in acestu locu santu. Voi judecati aci pre confratii vostri, ma ce e mai multu voi trageți sub judecat'a v'ost'ra chiar' si pre insusi vestitoriulu cuventului.

Judecati pre confratii vostri, pre socii vostri, fiindu-cá candu vorbesce predicatoriulu despre feliurite pecate si doresce cá cunoscandu-ve pecatele v'ost're, se ve int'orceti contra Domnedieu; voi in locu cá se ve marturisiti pecatele v'ost're, in locu cá se ve cun'osceti pre voi pecatosi, t'ote pecatele amint'ite prin preotu le aruncati pre confratii vostri, pre socii vostri si pre deap'rópele vostru.

Preotulu ve aréta v'oue, inaintea v'ost'ra interiorulu vostru, slabitiunile v'ost're, datinele v'ost're cele rele, pecatele v'ost're cá intru o cantatoria, voi inse int'orceti cantatoria dela voi, si voiti a o tiné aceea inaintea de-ap'rópelui vostru, si in locu cá se ve cun'osceti smintelele, gresielele v'ost're, inca si prediciatiunea o folositi spre judecarea si condamnarea deap'rópelui vostru.

Inse acést'a inca nu vi e destulu. Ci voi voiti a judecá inca si pre servitoriulu besericeii, si preste elu inca rumpe-ti betiulu. Si in locu de aceea cá se venerati in triusulu pre preotu, pre solulu lui Domnedieu si se ascultati cuvintele lui, cá si cuvintele lui Domnedieu, asia-lu priviti, cá si pre unu teatralistu, cá si pre unu comediantu, care ve intinde vedenii si aretári, cá se ve dobandésca placerea v'ost'ra; seau cá se póta suportá despretiuirea v'ost'ra. Oh ce despretiuire mai domnesce in inimile v'ost're in privint'ia preotului, si ce judecatori crudi sunte-ti voi in privint'ia preotului predicatoriu! asia e, pentru-cá voue ve dá ansa unele cuvinte ale preotului, miscarile, ma inca si sonoritatea tonului lui, cá se ve bateti jocu de elu; dar' se intempla si din contra, ca tocmai pentru ace'a laudati voi si prea-mariti pre predicatoriu, pentru-ca merita mai putina lauda. Oh Domnedieu! mieu, inca si de acei'a se pot: aflá intre crestini, caror'a le vorbim noi atat'a despre dreptatea Ta, despre indurarea si despre severitatea Ta infri-cosiata, si cari voru trebui odata se dée séma despre t'ote acele ce au facutu si au vorbitu, — cari se Te batjocuresca intru atat'a!

Inse mai suntu inca, nu numai batjocoritori, dara inca si despretiuitori a cuvintelor, invetiaturiloru

si descopeririloru Tale, o Domne, cari nici nu voescu se le asculte si se le auda acele. Si despre acést'a voi vorbi in partea a dóua a cuventarei mele.

* * *

II. Daca noi ne sculam in contr'a acelor'a, cari remanu departe si incunjura prediciatiunile n'ost're si cari s'au nici candu, s'au numai fórt'e arare ori asculta cuvintele sante si vorbirile sacre: Voi atunci dóra ve-ti crede, cá in acestu casu dóra marirea n'ost'ra ne stá in-aintea ochiloru, si cá si cumu dóra numai acei'a ne-ar' vetamá, cari prediciatiunile n'ost're nu le tienu demne de ascultat'u. Inse nu iubitiloru! noue ne stan multu mai scumpe interese in-aintea ochiloru. Si aceste nu suntu alt'a, decatu mantuirea si salvarea sufletelor v'ost're si veneratiunea religiunei si a Domnedieului nostru. Nu cuvintele n'ost're e prediciatiunea, fara cuviintele lui Domnedieu; pre elu lu-vatemati, pre elu lu-despretiuiti, pre elu lu-batjocuriti, daca nu onorati cuvintele aceste, fiindu-cá insusi gur'a sa domnedieésca a d'isu: „*Celu ce ve asculta pre voi, pre mine me asculta, si celu ce se lapeda de voi de mine se lapeda*“. Voiti voi a scéi, crestiniloru! catu de aspru pedepsesce Domnedieu pre despretiuitorii cuvintelor si invetiaturiloru sale? Chiaru de pre buzele lui suna pedéps'a, candu dice contra Apostolii sei: „*Daca cinev'a nu ve va primí pre voi, si cuvintele v'ost're nu le vá primí, esindu din cas'a aceea seau satulu acel'a, scuturati si pravulu de pre peci'órele v'ost're. Cá amin amin d'icu v'oue, cá mai usi'óra sórte va avé pamentul Sodomului si a Gomorului la diu'a judecat'iei, decatu satulu acel'a, decatu cas'a aceea*“. (Mateiu 10, 14. 15).

De multe ori cademu in serióse cugetari despre plagile deschilinite, cu cari cért'a Domnedieu tierile, orasiele si satele n'ost're si nu scimnu pentru-ce ne cercetéza Domnedieu macaru cá se póte, cá t'ote plagile, t'ote certarile aceste suntu totu atate pedepse pentru aceea, cá multi despretiuescu si batjocurescu cuventulu lui Domnedieu.

Dar' cumu póte vorbi Domnedieu contra noi din scaunulu prediciatiunei? ne póte óre-si cine intrebá crestiniloru! Ore nu póte suplini invetiatur'a acést'a o altu-feliu de invetiatura care ni-o comunica preotii nóue in numele Domnului? Ore nu avemu noi Sant'a Scriptura? Ore nu posedemu noi lucrarile SS. Parinti? Nu avemu noi óre multe carti asia pie, asia evlavióse si minunate, cari le-au inspiratu spiritulu intieptiunei si le-au scrisu ferbintiél'a pí'a si evlaviósa? Si asia avemu noi óre lipsa de invetiaturile v'ost're? — Oh voi! — voi cati vorbiti asia! Si eu inca potu intrebá de voi óre ceva; ore cetiti voi acele scumpe carti, in privint'ia caror'a ve portati voi precuma d'iceti cu atat'a stima, cu atat'a veneratiune, si pre cari le pretiuiti voi mai multu decatu pre

invetiaturile Evangeliului?! Au nu folositi voi 6rele v6stre libere spre alte invetiaturi, spre alte cetiri, cari suntu mai apte spre aceea, c6 se ve molips6sca se ve despoie si se ve pusti6sca anim'a, decatu se o inaltie si se o rescumper6 si mantui6sca? Dar' in locu c6 se acceptu eu respunsu la aceste, ve descoperiu eu, c6 rescumper6rea si int6rc6rea sufleteloru si conlucr6rea darului depinde dela deregatori'a ac6st'a, carea o exerciamu noi aci in locul acestu santu, in scaunulu acest'a de predicatu.

Vestirea cuventulu Domnediescu a cuceritu t6ta lumea lui Isusu Christosu, acel'a a derimatu toti idoli; predic6rea aceea a pusu fundamentulu domn6rei virtutiloru adeverate pre pamentu, si tocmai ac6st'a deregatori'a ve va mantui si rescumper6 si pre voi, daca veti ascult6 de cuvintele mantuirei.

Cuventulu scrisu e mutu, acel'a in sine e litera m6rta, si numai credinti'a via a cetitoriulu p6te insuff6 in elu spiritulu vietiei, si i- p6te imprumut6 glasu, c6 se se p6ta face intielesu; dar' daca-su somnurosi cei ce lu cetescu, atunci nu le graiesce la sufletu liter'a m6rta, ce-i i- lasa cu totul ne atinsi; 6r' de pre amvonu, din scaunulu prediciuni6i, crestiniloru! resuna cuventulu de pre buzele preotulu cu potere sonora si plina de vietia: fiindu-c6 e viu si puternicu cuventulu lui Domnedieu, strabate acel'a la urechi, la ochi, spre totu omulu intregu si prin t6te simtirile de odata ajunge la anima si aceea o imple de frica si de cutremuru; este mai strabat6tori'a predic'a decatu sabi'a cu d6ue ascutituri, nu e nimic'a, ce nu ar' cutrier6 aceea; cuventulu stirn6sce cunoscinti'a sufletulu in contr'a pofteloru, cari l'au cuceritu in poterea loru; cuventulu liber6za sufletulu din servitatea trupulu; cuventulu c6rca isvorele pecatelor6; elu smulge cele mai cerbic6se si inbetranite datini rele din redacini, si stirpesce aplecarile reutati6se; *elu strabate pana la adencimea m6ntei si pana la disolutiunea sufletulu, a maduei si a medulariloru**). La audiulu cuventulu se incepu inlauntrulu nostru luptele decidi6tori6 si infocate, in cari darulu 6se invingatoriu in contra naturei si a naravuriloru, si pana-ce omulu celu vechiu m6re, din cenusi'a lui se nasce omulu celu nou; se nascu cu ea simtiri n6ne, cugete n6ue, si asia se esecut6za minunea stramut6rei animei. „*Fiindu-c6 cuventulu este judecatoriulu cugetelor6, si a sfaturilor6 animei*“. (Ebrei 4, 12).

Dar' mai d6ceti mai incolo crestiniloru! c6 voi pentru ac6'a nu voiti a ascult6 cuvintele vietiei si a mantuirei, fiindu-c6 acele le vestescu nesce 6meni debili si slabanogi.

O crestiniloru! Eu Ve marturisescu fara de neci unu picu de sfi6la, cumu-c6 dieu la noi lipsescu de

multe ori acusi calitatile ingeniuulu, acusi lips'a invetiaturei adanci de a propune invetiatur'a; fara de neci unu picu de indoiala ve marturisescu si aceea, c6 nu-ne potemu laud6 neci cu virtutile acelor'a, cari cu atat'a gloria si cu atat'a succesu abundantu au vestitu cuventulu lui Domnedieu inainte de noi. Nu dispanemu neci cu facultatile neci cu virtutea persvadatori'a a acelor'a barbati santi, cari de si si-au infrumsetiatu cuventarile cu simplicitatea si umilinti'a scursa de pre cruce, totusi unctiunea le-au asigurat6 lor6 succesu nemarginitu.

Inse in acele fericite tempuri au si ascultat6 vestirea cuventulu lui Domnedieu, si Domnedieu a si binecuventatu, a si remuneratu silinti'a lor6 ferbinte.

Dar' crestiniloru! 6re aveti dreptu in tempurile nostre de a face contu la unu asia daru deschilinitu? Ore potu-se plange crestinii de acumu de aceea, c6 Domnedieu a subtrasu dela densii acele daruri vechi, — d6ca prin dispretiuulu si contrarietatea falnica ce o document6za in privinti'a cuventulu domnediescu, anca neci de aceea nu aru fi demni, c6 se folos6sca si macaru numai farmiturile elocintieloru sacre din vechime, ma aru chiaru merit6, c6 Domnulu spre ped6ps'a cea mai mare se-i condamn6ze la f6me spirituale si de binafacerea ascult6rei prediciuniloru cu totul se-i desp6ie si se-i lips6sca.

D6ca cuventulu lui Domnedieu a si pierdutu ceva prin buzele n6stre din maiestatea s'a, din stralucirea s'a, dar' totusi nu aru debu6 ore c6 se fie acel'a inaintea v6stra pretiosu din altu punctu de vedere inca totu-de-aun'a?! Au nu ve debuesce voue se ve siliti, c6 cu cea mai neobosita sirguintia se stirniti la flacarare schinteile acele ale foculu s6ntu, cari inca se mai afla in voi, si pre cari debue temute c6 in totu minutulu se voru stinge? D6ca dintre despretiuitorii cuventulu lui Domnedieu macaru si numai unulu ar' fi ratacitu aice, — catra acestu unicu omu indreptu eu catev'a cuvinte: se ieie la anima cuvintele mele, si se le spuna acelea tuturor6 celor6 de o panura cu elu.

En despretiuiti, en batjocoriti voi numai omeni falnici si ingamfati, despretiuiti numai pers6n'a nostra pana atunci6, pana c6ndu ve va plac6 voue, in contr'a aceea nu avemu neci o esceptiune; inse nu ve despretiuiti, nu ve desconsiderati sufletele vostre, nu despretiuiti prediciuni6ea, carea e menita si oranduita de a dreptulu spre mantuirea sufleteloru; nu despretiuiti cuvintele, cari insusi Domnedieu le da pre buzele n6stre, c6 pre voi se ve invetiamu, si se ve conducemu 6rasi inapoi la Domnedieu. De se si arata c6m slabu cuventulu nostru, nu ve rusinati a-lu ascult6! C6 se p6te, c6 din aceea diregatorie santa, carea o amu capetatu dela Domnedieu, cuventulu nostru slabu va strabate curundu in anim'a v6stra, si ve va

*) Paul. Ebr. c. 4 v. 11.

implé sufletulu vostru cu lumina cerésca, si opiniunea vóstra prejudecatoria indata o va nemici, ér' simtirile si inclinarile vóstre se voru stramutá, si spre cea mai mare uimire a nóstra numai virtutile le veti iubi, numai credinti'a o veti pretiui, si nu veti simti alta decatu dorerea si parerea de ren pentru pecatele vóstre, nu veti cunosce altu doru, decâtu se ve impacati cu ceriulu, si veti strigá plini de uimire: acést'a este man'a celui Preainaltu, cá numai acést'a e poternica a face asia minuni; asia e! Elu e, care vorbesce din acestu locu, si eu nu am priceputu, inse acum am esperiatu poterea manei lui, si anim'a acést'a, carea elu acum'a o a inoitu, de aci inainte numai pentru elu va bate! „*Cu adevératu Domnulu e in acestu locu, si eu nu am sciutu*“ (Gen. 28. 16).

Oh voi toti, cari batjocoriti cuventulu lui Domnedieu, barem' de amu poté odihni sufletele vóstre asia, cá devinsi prin vaetulu aceluia se ve lapedati de lupt'a aceea spurcata, carea o luptati in contr'a Domnedieului vostru, in contr'a sufletului si in contr'a adevérului vecinicu! Batar' de ar' turburá asia cuventulu nostru cunoscinti'a sufletului vostru, precum au turburatu sufletulu lui Davidu cuventele profetului Náthán candu a rostitu cuvintele mantuitoria „*Eu am peccatuitu*“!

Fà Domne, cá cuvintelorú nóstre asia succesu se le urmédie cá si celoru ale predicatoriloru vechi cari eráu poternici in fapte si in cuvinte, cá noi nedemni si putineii servii tei, se potemu fi partasi de aceea santientia, care erá intr'insii! Umplene pre noi cu acelu spiritu, care i- insufletia pre ei, cá si noi deslipindu-ne de tóte lucrurile pamentesci, Marirea T'a numai in deprinderea acestei chie mari domnedieesci se o cercámu; cá cu ferbintiala si cu nesuintia santa se ne ostenimu spre rescumpararea fratiloru si mai virtosu a sufletelorú nóstre; cá mai antáiu se nu invetiamu pana ce noi insine nu scimu; Oh mediulocesce Dómne, cá prin Time cá si prin urditoriulu cuvintelorú nóstre, cá si o roua cerésca se strabata cuventulu in adenculu animei omeniloru, cá acolo se rodésca pomele santientiei vietiei vecinice. Amin.

Corespondintia.

Onorata Redactiune!

In numerulu 6 alu pretiuitei „Foi besericesci“ parochulu din Banat-Comlosiu reportandu despre cursulu adunarei protopopesi tienute in San-Nicolaulu mare la 10 Novembre a. e., intre altele, despre parochi'a gr.-cat. din Szerb-Ceanadu comunica unele date ce nu suntu de totu corecte si anume elu díce cá: „Beseric'a Serbu-Ceanadu e cea vechia a romano-catholiciloru, cáci candu s'au aplaciatu din fondulu religiunei 18,000 fl. v. a. pentru edificarea unei beserici noue poporulu gr.-catolicu a denegatu lucrulu recerutu cu jugulu si palm'a, ér' rom.-catholicii s'au oferitu a prestá ei acelu lucru numai beseric'a cea noua se fia a loru. Ce s'a si intem-

platu“. Ci lucrulu nu stá asia, pentru-cá la anulu 1863 abia 8 ani dela infientiarea acestei Parochie, s'a asemnatu din fondulu religiunei pentru edificarea unei Beserice gr.-cat. in Szerb-Ceanadu nu 18,000 fl., ci 30,390 fl. 3 cr. v. a. di Trei-dieci de mii trei-sute-noue-dieci floreni si trei cruceri valut'a austriaca avendu poporulu a prestá lucru cu carulu 864 dile, ér' cu palm'a 1288 dile. Acestea se-ar' fi potutu prestá de cei 1288 suflete gr.-cat., pentru cari se intentioná a se radicá prim'a beserica unita in Torontalu. Dorere inse cá poporulu gr.-catolicu nu s'a aretatu aplicatu a prestá dílele de lucru recerute, ci au pactatu cu rom.-catholicii, caror'a le-au cedatu sum'a de 30,390 fl. 3 cr. sub conditiune cá romano-catholicii din Temisióra, se le instrueze si adapteze Beseric'a loru cea vechia. Dar' locurile mai inalte nu au aprobatu pactulu, ci au dispusu, cá pentru edificarea unei Beserice gr.-cat. in Szerb-Ceanadu se se pregatésca unu planu nou, alu carui calculu de spese se nu tréca preste sum'a dela 8000—10,000 fl. v. a. Intre aceea romano-catholicii si-darama beseric'a cea vechia si in loculu ei si-edifica una beserica monumentale unica in felulu ei. Er' poporulu gr.-cat. a remasu fora beserica, si pana astadi si-conduce localitati private pentru celebrarea cultului divinu cu unu censu anualu de 350 fl. v. a. Catu a perdutu sant'a unire prin portarea indiferenta a celoru competenti, nu se pote spune. Priniti ve rogu ascurarea distinsel' stime etc.

Serbu-Ceanadu la 22 Decembre 1887.

stimatoriu:

Petru Valeanu m. p.

ass. cons. parochu gr. cat. in Szerb-Ceanadu
si notariu distr. proto. alu Torontalului.

Varietáti.

Escelenti'a S'a prea santitulu metropolitu Dr. *Joanu Vanceu* s'a intorsu dela Rom'a in 14 a. l. cur. in deplina sanetate.

In 1 Ian. st. n. s'a serbatu in beseric'a catedrale din locu jubileulu sacerdotalu de 50 ani alu preasantiei s'ale sumului pontifice Leonu alu XIII, tienendu cuventarea ocazionale Cl. D. Dr. *Victoru Szmigelski* prefectu si profesoru seminariálu. Pre tempulu s. liturgie a cantatu corulu teologiloru seminariáli condusu de domnií profesori de musica si cantu *Jacobu Muresianu* si *Nicolau Jonasiu*. In acefasi tempu s'a celebratu jubileulu din cestiune si in beseric'a catedrale din Oradea mare, cu care oca-siune a predicatu Cl. domnu *Moise Nesiu* vice-rectoru seminariálu si profesoru de preparandia.

Joi in 31 Decembre 1887 si Vineri in 1 Ianuaru st. v. a. cur. „*Gazel'a Transilvaniei*“, si-a serbatu jubileulu de 50 ani alu binefacatórei sale activitati.

(Opuri teologice). Dela tipografi'a seminariála din locu se potu capetá cu pretiuri reduse urmatoriele opuri teologice:

1. Etic'a crestina de Dr. *Joanu Ratiu* . . . 2 fl. 50.
2. Prelectiuni teologice despre matrimoniu 2 fl. 50.
3. Institutiunile dreptului besericescu . . . 3 fl. —

(Post'a redactiunei). Dn. A. Nutiu in Lipáu, Rever. Dnu P. V. in Oradea mare si Rever. Dnu B. Ardelenu in Strigoniú: Permittendu spatiulu, se voru publicá.